

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre . . . . . 12 kor.
Félévre . . . . . 6 kor.
Negyedévre . . . . . 3 kor.

Egyes szám ára . . . . . 16 fillér.

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 6 fill. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.

Nyitól tér sora 40 fillér.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség

hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők: **Fóter 38** szám földszint. — Értekezni lehet naponta d. e. 10–12 órákban. Előfizetések és hirdetések a lap **kiadóhivatalába** Könyvnyomda és Papíráruhágyár r. t. küldendők. Kiadóhivatali megbízott **Szigeti Béla** főkönyvelő. Egyes számok kaphatók: **Földes Ede, Czirner József és Grünfeld Dávid** kereskedésében.

Kéziratok nem adatnak vissza.

A király szünetnapja.

A magyar király születésnapját ünneplik ma szerte az egész országban. Imával fordulnak a gondviseléshez, hogy tartsa meg őt nekünk sokáig és övezze koronás fejét a bölcsességnek és dicsőségnek kettős glóriájával. Mert tudják, hogy az ő bölcsége áldás mireánk, az ő dicsősége büszkeség minékünk.

A koronára, ezeréves államiságunk ragyogó szimbolumára, mely kegyelettel és jogos önértéssel tekint minden magyar ember.

A korona, mint védő szellem lebeg a király és nemzet feletti, mindegyiknek jelezve kötelességeit, mindkettőnek biztosítva kölcsönös jogait. Benne és általa vagyunk egyek és erősek; benne és általa jelenünk meg az ezeréves mult tekintélyének fényével a népek és nemzetek között.

A korona ékesen szóló bizonyítéka annak, a mit jelképez: a független és alkotmányos magyar királyságnak.

Tisztelet és hódolat sugárzik feléje e hazának minden polgára lelkéből.

Ez a tisztelet és hódolat él mindnyájunkban a magyar király iránt is, ki a koronát személyesíti, annak mult dicsőségét örökölte, a vele járó kötelességeket hiven teljesíti s jövőndő fényességét hűséggel munkálja. Az a jog és hatalom, mely a koronával együtt jár, most az ő személyében pontosul össze s tőle elválaszthatatlan.

Hallgasd meg, ó Isten, szolgálóidnak könyörgését, kik a mai napon egy nemzet szívével szólnak hozzád!

A kik magyarok vagyunk, mind áldást kívánunk arra a főre, melyen Szent István koronája ragyog. Hiszen a mi koronánk az, a mi nemzeti multunk, dicsőségünk és büszkeségünk, a mi nemzeti államiságunk, a mi alkotmányos szabadságunk megszentelt szimboluma.

Éljen a király!

Dr. Werner Gyula emlékbeszéd.

Lukács Béla szobrának leleplezése alkalmával Zalatnán.

Tisztelt ünneplő közönség!

Mint a kerület országgyűlési képviselőjének, nekem jutott a megtisztelő feladat, hogy Lukács Béla szobrának emlékbeszédet mondjak. A feladat nagyságtól át érzem, s tudatában vagyok egyeni fogyatkozásaimnak. Amerre nézek azonban, csak ismerős arcokat, hűveket és jóbarátokat látok magam körül, akiknek szeméből nyájas biztatás sugárzik felem. Ez a biztatás erőt ad arra, a nehéz feladatra való elégtelenségemet ne érezzem e pillanatban, hanem azt a parancsot köteleseget, hogy e családi körben, itt ahol Lukács Béla született és boldogan élt, ahol őt legjobban ismerték és szerették, s ahol legelőször emeltek szobrot emlékének: egyszerű, de szívből fakadó szavakkal jellemezzem életét, elete eredményét és tanulságait. Bár itt látjuk a szobor körül a kereskedelmi kormány küldöttjét, a vármegye s a szomszéd vármegyék férfait, a közelet sok ismert alakját: az ünnepről szerintem ez a körülmény mégsem tölti le a családi jellegű ünnepelés hamvát. Családi jellegű ünnep ez, tehát őszinte és meleg. Családi jellegű, tehát egyszerű és bensőség-teljes. Családi jellegű, tehát egyedül illő a Lukács Béla emlékehez, aki életében kitért minden hazug, pompázó, sivár ünneplés elől, s Zalatnára, meg érekszobor alakjában is csak családi körbe jött.

Mindazáltal, Zalatna ünnepe az egész országé s a mai szobor leleplezéstől az országos jellegét el nem vitathatjuk. A kiváló, jeles hazafiak emlékének megbecsülése, az ország bármily távoli zugában történik is, s a nemzeti társadalom bármily kis részének adományából jött is létre: az egész országot érdeklő, az nemzetet érintő esemény. Mert a szobrok, bármily kis városka tereit díszítik, a temetők, ahol elhunyt jelesek sírján bármily szerezny emlékoszlop emelkedik: szüntelenül élő, gazdag forrásai a nemzet erkölcsi tökéjének, nagyságának és jövőjének.

* * *

Egyetlen emberélet sem vesztet el nyomtalanul, annál kevésbé vesztet el az oly gazdag élet, aminő a Lukács Bélaé volt! Élet, amely ez elzárt, gyönyörűséges völgyből indult ki; feljutott a hatalom és befolyás legmagasabb csúcsára, s egy ködös, bús napon — ret-

tenetes tragikummal — a Duna jégtáblái között végződött. Ez az élet jelentékeny és érdekes élet volt, méltó arra, hogy emléket emel e szobormű orzra, méltó arra, hogy levonjuk a jövő nemzedék számára üdvös tanulságait és tiszteletben tartjuk eredményeit.

Lukács Béla elete nem volt nagyon hosszú. Legszebb férfikorában ragadta el a halál. Élhetett volna még, mert a hosszú élet politikai feltételei meg voltak szervezeten. De egy sötét, rettenetes végzet vonzolta korai sírja felé. A tragikus vég azonban nem ronthatta el életének szép, harmonikus vonalait.

Ha Lukács Béla életét két szóval akarnám jellemezni, azt mondanám: munkából és becsületességéből volt öntestore. Polgári munkából és polgári becsületességéből, — s meg hozzá tehetnem, a polgári gondolkodású férfi nemes önértéteiből.

Igen, polgártársak, a mi verünkéből, a mi húsunkból, a mi lelkünkéből s a mi gondolkodásunkból való volt a férfi, aki a magyar közéletben oly sokra vitte, hogy szobra es emléke alni és elni fog, amíg e kedves bányász városból egy darab kő marad. Alni és elni fog, mint aki nem a születés fényének, hanem a saját erejének és a saját nagy képességének köszönt mindent, amit az életben elért, s aki senki másnak nem köszönhetett semmit.

A szakadatlan, örökös munka emberének szobra ez, aki akkor volt legdolgiasabb tagja a magyar társadalomnak, amikor a legmagasabbra emelkedett.

És a polgári önérték férfának szobra ez, a ki nem kastélyban, nem czimeres bölcsőben, nem főrangú családból született, aki tehát a családi összeköttetések és családi befolyások ikaruszi szárnyai nélkül repült fel, fel — egész a csillagokig.

A családi összeköttetések, s más egyéb ily befolyások ikarusz szárnyai is gyakran felemelik — nem egyszer érdemtelennél — az egyent, de e viasszal összetartott, mesterseges szárnyak elől vadnak a nagy közéletben. Legerősebb s legmegbízhatóbb szárnyak azok, amelyek mint a sasé, az igazi tehetőség, a kiváló tu'ajdonságok testéből nőnek ki.

Tisztelt ünneplő közönség! Lukács Béla publiczista, politikus, s mint politikus miniszter volt. Harom oly foglalkozás, amelyből áldás és atok a közre egykeppen fakadhat. Hogy ő utána áldás fakadt, bizonyítja, hogy mind három minőségében jól fogta fel hivatását, s mind

TÁRCZA.

A tengerpartról.

— Irtá: Solymosi Elek. —

— A „Közérdek” eredeti tárczája. —

Abban a divatos megnyugvásban, hogy a tárcza-csevegésnek van valamelyes irodalmi jogosultsága, ide firkantok egy pár sort, a mi — az ikai tengerpartról kelteve — úgy néz ki, mint valami történet.

Azzal a megjegyzéssel kezdem e történetféléit, hogy engem mindenben üldöz a sors. Legalább is sok mindenen. Tessek csak meghallgatni.

Nagyenyedről a kilencszáz kilométernyire levő Ikába azért zónáztam el, mert nem tudtam aludni a Gázsáné kakasaitól. Megátkodott szakszerűséggel és zónaidős pontossággal kukorekoltak a világnak ezen legkakasabb kakasai. Már reggel négy óraker rázendítettek, s nekem beleegyezés nélkül kellett túrnóm a különös kakasregiszterek még különösebb ritmusait. Egyik basszusban kukorekolt egy pirihiuszt egy spondeusszal, s a másik kappantenorban felelt rá két pirihiuszal. Volt köztük olyan is, a melyik szezszeszioskodni akart és egészen megfordítva csinálta. De mindenik kakason észre lehetett venni, hogy egy kulturkretreznak kulturkakasa. Hazudnék ha be nem ismerném, hogy mindenik kukorekolásban benne volt a hangulatfestés és ritmusérzék.

Azt gondolhatná az ember, hogy e vigasztalanul hangulatos helyzetemben költővé kellett lennem s okvetlenül egy sikerült verset kellett penderítenem. Ah, dehog. Szó sincs róla. E kritikus pillanatokban még a betanult verseim is mind kimentek a fejemből. Mergembem még a Szózat-ot is elfelejtettem s csak

épen annyi jutott eszemben, hogy: „Itt élned, halnod kell”.

Igen? Kell? No jó, hát én majd megmutatom, hogy nem kell. És megmutattam, mert elutaztam Ikába, a déli tengerpartra.

Hála Istennek, most már itt vagyok. Bezzeg itt nem kukorekolnak a nyársralvó bestiák, sem basszusból, sem kappantenorból, sem ritmikusan, sem szezszesziossan. Persze, azért nem kukorekolnak, mert itt nincsenek kakasok. Tyukok sincsenek. Legfeljebb csirkek vannak s azokat is a ketreczekből szedik elő, a mikor a vendéglős megakarja őket koppasztani. E tekintetben aztán a csirke és vendég közt semmi különbség sincs. Legfeljebb annyi, hogy a vendéget sokkal nyájasabban és nagyobb gondnal kappasztják meg, mint a csirkét. A libákra nézvést pedig alkalmazhatnám azt az elköpottatott viczféléit, hogy az ikai libák mindig többen vannak, sem mint gondolnók.

Pardon. A libáról jut eszembe, hogy e napokban megismerkedtem egy horvát testvérünknek gyönyörű szép leányával. A vendéglőben egy asztalnál ültünk. A szép leány hiába csegetett a pinczérnek, hogy hozzon az asztal felső részére is egy sőtartót: a pinczer mindig csak azt felelte, hogy „Ja pite”. Hölgyem a fejbeverés céljából már épen a vizesüveget tapogatta, mikor én a helyzetet gyanítva, sőtartómat ő nagyságának papirkástól együtt felajánlottam. Csak később vettem észre, hogy nincsen benne se só, se paprika. Ugy ám, de e gálans viselkedésem folytán két másodperc alatt meg volt az új ismeretség. Különböző foku mosolygások közt bemutattuk magunkat egymásnak, úgy a mint az — a sarkok összeveszésével — nálunk is szokás. Persze nem hiszem, hogy horvát testvéreim tudnák a nevemet,

amint hogy nekem sincs halvány sejtelmem sem az övekről. Csak arra emlékszem, hogy — ics volt a testvér neve végén. De ezt aztán jól megjegyeztem. Egy szóval megtudtam, hogy a szép hölgy nem más, mint egy horvátországi vidéki enekesnő, s az apja egy Zagrából kivül működő bariton énekes. Az ismeretség első perceiben tudomásomra hozták, hogy a leánynak reménye van bejutni a zagrabi operához, miután az operagazgató ezt a művésznőnek megígerte. Hangsúlyozva mondta el, hogy egyedül ment az operagazgatóhoz s a szerződésre becsületszavát vette.

A horvát apa és a leány egy szót sem tudtak magyarul, s rólam azt hitték, hogy sült német vagyok, amennyiben sokkal folyékonyabban beszéltem németül, mint ők.

Elég az hozzá, hogy mire a fekete kávéhoz értünk, letárgyaltuk az európai nemzetek sorsát. Mondanom sem kell, hogy a boriton énekes Magyarországot egyszerűen eltörtülte a föld színéről. Egy részét beolvasztotta Romániába, egy másikat Németországba a Dunán túli természetesen a Nagy Horvátországnak kerekítette ki. Rémes gyűlölettel beszélt Magyarországról. El voltam amulva. Ha egy vidéki komédiás ekkora magyaryűlöletet szivhatott magába a horvát területen, milyenek lehetnek ott a jelentékenyebb politikusfélek?! Embereim jelentőségéhez illő megtorlások törtem a fejemet.

Elkezdt m gondolkodni. Elkezdtem magamban filozofálni. S az eredmény az lett, hogy az egész horvát politikám egy széles mosolygásban végződött el.

Egy szóval, a szomorú és vig politika anyyira össze fűzött bennünket, hogy horvátomtól engedelmet kérhettem, hogy művésznő leányát elkísérjem a czukros boltba,

Nincs többé takarmány-hiány.

vid,

ztér.

három minőségében méltó arra, hogy emléke mint a termékenyítő harmat, tisztán és fényesen szálljon az utókorra.

A publicista, korának s élő, napról-napra ható lelkiismerete. Lukács Béla még a régi, híres publicista-gárda tagja volt. A Kossuth, Deák, Eötvös József nagy iskolájának hagyományait követte. Az ő kezében tiszta és nemes fegyver volt a toll, s nem mérgezett tőr, amely inkább brávnak mint a szellem harcainak illik a kezében.

A gyönyörű irály, elmés ötletek, a ragyogó gondolatok nem a legszükségesebb tulajdonságai a publicistának. Amint a gyönyörű arcu nőt csak veszélyesebbé teszi mindez a külső testi szépség, — ha egyébként rossz hajlamai vannak.

Lukács Béla mint publicista, az igazságot szolgálta. Mindig és egyedül az igazságot, még akkor is, ha az igazságot — e keserű orvosszert — a közvélemény bevenni nem akarta.

(Folytatása következik.)

Hírek kirándulásról.

Temesvár, 1904. aug. 11.

Nem ismerem kedvesebb szórakozást, a kirándulást. Az a sok vidám, gondtól ment arc, oly kedves látvány, annyira megtisztítja a lelket, mint egy nem a fenség, hanem a kelemes körebe tartozó műveszi alkotás. Ily hangulatban indultunk el mi is a Bethlen-kollegium tanári karának és ifjuságának 31 tagból álló csapatja Nagyenyedre.

Vidáman utunk vonatra a kora reggeli órákban, ámde a hangulat nem sokára feloldadt. Rontott rajta nemcsak a nagy forróság, hanem az a szomorú látvány is, a melyet az aszaly okozta sivar kép keltett. Az a hangulat a melyet Gyulafehérvár, Alvincz, a piskii emiek, Maroslye (Bethlen Gábor sz. helye) Solymos, Lippa vara, Arad különben felidezett volna, bizony a szaraz erdeklődés és a történelmi nagyság benyomásánál alig tett melyebb hatást reánk. Am estere: — „Post nobis Phoebus“ — nekünk is kedvünk kerekedett, s hazánk deli göczpontjára, Temesvárra a legvidámabb hangulatban érkezünk meg jó kedvünket meg fokozta az a magyaros fogadtatás, melyben a vasúti vendéglő derek zenekarától reszesültünk.

A „Rakoczi induló“ hangjai csakhamar eloszlottak lelkünköl azt a teves hitet, hogy mi itt a nemzetiség egyik főszékében vagyunk.

A város tekintélyt kiúonban rendkívül emelte előtünk az az eruptiális fejlődés, melyet egy rövid nap lefolyása alatt tapasztalhattunk. Mar mindjárt (az all. tanítóképző intézet) szallasunk kiváló erdeklődést keltett bennünk a város kulturális ügyei iránt. Fokozta az erdeklődést az all. fogimn. díszes épülete, modern, paedagogiai követelményeknek a legnagyobb mertek-

A horvátnak nemcsak hogy nem volt ez ellen kifogása, de sőt meg meg is köszönte az udvariasságomat.

Elkísértem tehát s fizettem a fagyaltokat és süteményeket. Mar mint az enyemet és az énekesnőket. A diva egy cseppet sem botrányozott meg rajta. A horvát — gondoltam magamban — akár férfi, akár nő: hozzá van szokva a magyar fizettséghez. Hat fizettem.

A tölem telhető kellemeteskedés után hazakísértem hölgyemet a vendéglői lakasukba. A bariton nem volt otthon. A kisvárosi nagy művésznő azt mondta, hogy a tati delutan mindig kártyázik s csak este szokott hazajönni. Azt mondta, hogy mindennap f i l k ó t játszik. Persze szívesen elhittém.

Jo sokaig csevegtem az énekesnővel, vagyis helyesebben mondva csak akkor mentem el, a mikor az ismeretseg mar terhemre kezdett válni. Mit mondjak meg? Legfeljebb azt említhetem fel, hogy a jövő operájának e tündöklő csillagával annyira megbarátkoztam, hogy a bucsuzásnál mar tegeződttünk is.

A mint egy cigarettát sodorva, fűtőrészeve a tengerpart felé indulok, a leány olvadozó hangon es ábrándos tekintettel utánaam szól az ablakon:

— Hat csakugyan elmegy? Mond legalább, hogy mikor látlak?

Fejtőrösszerű állúrókkal elkezdtem gondolkozni, s nagy sokára így szóltam:

— Hogy mikor latsz edesem, azt nem tudom.

A leány ismet kerdez:

— Hol foglak viszont látni?

Vallat vontam és nem feleltem. De a tekintetemből könnyen kiolvashatta volna, hogy —

— A Nagy Horvátországban.

Annyit meg mondtam, hogy „szervusz“.

És aztán stilszerűen folytattam a fűtőrészt.

ben megfelelő berendezésével, a szép központi elrendezésű zsinagoga, a nagy városi park stb.

Ha igaz az, hogy az analysis segítette a tudományokat oly magas fokra, úgy igaz ez a realis kultura tekintetében is. Kiváló példája ennek a „Turul“ cipőgyár, amely annak idején gerenda volt a nemzet szemében. 800 munkás lát ott el naponta 2500 embert cipővel, de minő munkafelosztással: szabó, talpkészítő, tördelő stb. kézen megy át a cipő, míg teljes alakját megnyeri. Dicsőségünk is e gyár, mert 50%-nál többet szolgáltat külföldre s így ez az országba egy kis ágyuraválót hoz be. Szükségünk van rá.

Nem megvetendő az a két villamos telep sem, mely részint a világitásra, részint a közlekedésre szükséges villamoságot szolgáltatja s ez annál nagyobb büszkeségünk lehet, mert az egész föld kerekén ezt leghamarább Temesvár város honosította meg.

De mit szólnak a városi muzeumról, a mely annyira ritkasággal dicsekszik, ugymint Munkácsy asztalos legény korabeli úrajzolta aczképp, több jeles olasz festő kepe, kiváló régiségei a történelem előtti korból; a gyufagyártól, mely a tavóli Japán is ellátja termékével, dohánygyártóról, mely 1800 munkást foglalkoztat, Mühle Árpád úr műkerteszetéről, mely a kerek föld szépségeit gyűjti össze, stb. ezek mind hazánk egy erőteljes oszlopáról tanuskodnak, s egy szép jövőt sejtetnek velünk. Befejezése volt-e tapasztalatokban gazdag napnak az a vidám összejövetel a „Korona herceg“ vendéglőben, melyet a város rendezett, a mi megvendégesünkre. Bethlen Gábor táborának emlékezetében nyomokat fog hagyni e derek város vendégszeretete, nemkülönben azok a hazafias felköszöntők, a melyek a hazigazdák és vendégek részéről elhangzottak.

Anina, 1904. aug. 14.

Azt mondják, hogy utunk szöbb része ezután következik. Hát én azt megengedem, de mondhatom, hogy szépség és tanulás dolgában ez is az elsőrendűek köze tartozik. Olyan óriási gyartelep, mint aminő a resiczai, aninai, bizony keveset találni hazánkban. Az egész telep, ill. telek 23 □ mérföld, azaz 10,000 kat. hoid. Láthattuk, hogyan állítják elő a vörös vasköböl, mágnes vasköböl a nyers vasat, ebből Bessemer-Martinfele aczeleszközöket hogyan készü a koksz, briquette; láttuk a nagy villanytelepeket, vekony és vastag lemez-hengerlést stb. Ha a resiczai nagy pöröly (17,000 kgr.) munkába van, annak zaját Német-Bogszámban is meghallani, bár e helység 21 kilométernyire van. Müködését oly pontosan tudják szabályozni, hogy egy pezsgős üveget képes bedugni, a nélkül, hogy az üvegnek valami baja esnék. (Egy francia társaság tett vele próbát.) Nem megvetendő az az út sem, melyet szekereken Anináig megtettünk részben gyalog, részben szekeren. Hát még az a séta, amit Marillara megtettünk! Erdőkön, réteken át, fenyvesek között. Maga Marilla egy fenyves erdőtől környezett díszes angolkert. Por-nak, aszalyanak itt nyoma sincs.

Sz. J.

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma 6 oldalon jelenik meg.**

— **Személyi hírek.** Dr. Werner Gyula, a magyarigeni választó-kerület orsz. képviselője, f. hó 16-án Török Bertalan képviselőtársa látogatására Nagyenyedre érkezett.

— **Hymen.** Fehervizi Bágya Zsigmond és neje Olah Irma kedves Gizella leánya jegyet váltott léczfalvi Bernád Béla hunyadvármegyei szolgabíróval. Szívből kívánunk igaz boldogságot. — Paulini Irénkét, Paulini Rudolf városunk köztisztviselőben álló polgárának kedves leányát eljegyezte Sulyok Ferencz, a Nagyenyed-i Könyvnyomda és Papírárnyár r.-t. tisztviselője. Fogadják igaz szerencsekívánatainkat.

— **Ó Felsőégének** születése napján, f. hó 18-án d. e. 10 órákor ünnepélyes istentisztelet lesz a róm. kath. templomban, melyen az összes hatóságok és testületek részt vesznek.

— **Hálaadó ima.** Ezen az uton is értesitem az összes hatóságokat, hogy a várbeli ev. ref. templomunkban f. évi augusztus 18-án délelőt 1/2 11 órákor, koronás királyunk: I. Ferencz József ó felsége születés-napja alkalmából hálaadó imát tartok. Jaucsó Sándor ev. ref. lelkes.

— **Kivilágítás.** Folyó hó 17-én este szépen ki voltak világitva városunk ablakosai s különösen középületei, ezzel a hagyományos szép szokással is kifejezve hódolatunkat Ó Felsőge a király koronás személye iránt, kinek jóvólta felett örvendeni szokott minden kínálkozó alkalommal a magyar ember. Tüzoltó zenekarunk Halász Venczel karmester vezetése alatt szép darabokkal tisztelgetett főispán ó méltósága és szeretett orsz. képviselőnk lakásán.

— **Tennis-vacsora.** F. hó 16-án este kedélyes vacsorára gyűltek össze a tennis-társaság tagjai a sétatéri fedett táncz helyiség előtt terített asztalokhoz. A vacsorát táncz követte.

— **Lukács Béla emlékünnepe Zalathnán.** F. hó 14-én vasárnap Zalathna ósrégi bányaváros közönsége hálája s kegyelete jeléül országos jellegű ünnepet leplez le nagy szülöttjének ércszobrát. Ez ünnepen képviselve volt a pénzügyi és kereskedelmi miniszterium, a párisi kiállítás volt bizottsága. vármegyénk, Gyulafehérvár sz. kir. város, melynek az elhunyt egykor képviselője és diszpolgára volt, ott volt Zalathna és vidékének lakossága tömegesen, köztük nagyon sok román, papjaik vezetése alatt, kik igazi szeretettel viseltettek e korán elhalt, fényes pályáját oly tragikusan befejezett államférfi iránt. Az ünnepely a kaszinó kertjében folyt le, s a Hymnusz énekével kezdődött. Dr. Szoutaght Adolf főorvos ismertette a szobor létesítésének történetét s átadta megőrzés végett a kaszinóknak, melynek nevében elnöke Angyal József bányatanácsos válaszolt. A leplezett szobor életnagyságban mutatja a kedves emlékü minisztert es igen sikerült műve Gárdos Aladár ifju szobrásznak. Dr. Werner Gyula a kerület ország-szerete ismert, szeretett képviselője gyönyörű emlékszedé következett, mely méltó volt a nagy elhunyt szelleméhez s mely mély hatást tett a közönségre. Ferenczy István szép költeménye után Ferenczy István iparisk. tanár mondott hosszabb beszédet, szépen méltatva Lukács Béla életet. A Szózat éneke után a szebbnél szebb koszorukat helyezték le a szobor talapzatára, köztük a kereskedelmi miniszterium s a párisi kiállítási volt bizottság, Gyulafehérvár sz. kir. város nevében. Az ünnepélyt bankett követte, melyen ó Felsőge Maly Sándor pénzügyminiszteri tanácsos, Werner Gyula orsz. képviselő megható szavakban Lukács Béla gyermekeire, Novák Ferencz polgármester az ünnepélyt rendező bizottságra emeltek poharat. Igen szép, hatásos felköszöntőt mondott Montani Gyula gör. kath. lelkes, fejtegetve az egyetértés szükségét, mely Lukács Béla jelszava volt. Szamos üdvözlét jött, köztük Tisza István gr. miniszterelnöktől, Hieronymi Károly, Lukács Laszlo, Nyiri Sándor miniszterektől, Zeyk Daniel főispántól, Graezenstein államtitkártól, Szasz József alispántól stb. Általában az ünnepély igen szépen folyt le s méltán jelezte a kiváló államférfi és publicista iránti szeretetet és kegyeletet. Vajha életének nemes példája, áldásos munkája méltán követőkre találna ugy családjában, mint vármegyénkben, melynek hű fia volt.

— **Színház Nagyenyeden.** F. hó 20-án érdekesnek ígérkező színhazi szezon nyílik meg városunkban a Nemzeti szálló báltermében. Szalkai Lajos igazgató vezetése alatt jó hírű társulat fog előadásokat tartani. Repertoárjuk kellemes szórakozást ígér közönségünknek, melynek pártolásába ajánljuk őket, remélve, hogy művészi tehetségükkel és ambíciójukkal méltóknak fogják bizonyítani magukat e pártolásra. Az első estén a „Bob herceg“-et adják.

— **Varga Margit** 3-ik éves tanítóképezdei növendék, Varga Mór járásbírósi tisztviselő leánya 16 éves korában elhunyt.

— **Országos vásár.** F. hó 16. és 17. napjain volt az augusztusi állatvásár Nagyenyeden. Felhajtás nagy volt, a kinalat élénk, de a kereslet annál gyengébb. Az árak felére szállottak. Holnap kirakó-vásár lesz, előreláthatólag gyenge eredménnyel.

— **95 éves nő halála.** F. hó 16-án reggel halt meg a Felsőporond-utca 12. szám alatt öz. Hecczgan Istvánné született Butka Anna végegyengülésben. Elhalt az utolsó perczig jól érezte magát, soha életében beteg nem volt és halál előtt is olyan jól látott, hogy a tübe a czérnát maga húzta be. Férje ezelőtt 30 évvel halt el, azóta özvegységben élt fiánál Hecczgan Efraimnál.

— **A világitás.** Olvastunk, hogy több városban a világitás az inséges időre való tekintetből elmarad s azt az inségesek segélyezésére megváltják. Bizony mi is jobban tennők, ha alattvalói hódolatunkat ez idén és ezután mindig a jöteknység nemes gyakorlatával mutatnók meg és nem hiú, füstbemenő parádéval. Ezenkívül az adakozás királyhoz méltóbb cselekedet, mint a luminatio.

— **Rendelet.** Szent István király napja a folyó évben szombatra esik, s így két munkaszüneti nap közvetlenül követi egymást, minek következtében a kötelező munkaszünetre vonatkozó rendelkezések fenntartása mellett a forgalmi élet nem csekély részében egy folytában csaknem 48 órán át szenvedve fennakadást. Miután a forgalom ily mérvű szünetelése főképen az élelmézzsel kapcsolatos, de egyéb iparágaknál is, a közönségre előreláthatólag sok hátránnyal járna, az ipari munkának

vasárnapi szüneteléséről cikk 3. §-a alapján, a ter urakkal, illetve a értőleg a folyó évi au kivételesen megegedem mely hivatali elődóm számú reudelete értelm delkezésemmel megáll nem végezhető, a jelz től déli 12 óráig és végezhető legyen. Bud Hieronymi, kereskedel

— **Jégeső és felhárán** a hónapok utat déli 1 órákor borzasz tartó galambtojás na 1/4 óra hosszat tartó jégeső után ujló szök kukorica termést telj les, a az adóhátralék

— **A minék a hó** ismét a legkülönfelebb menynységben lepi el nem is kereshetnének. Kár is volna szegény „Éljünk magunk is és

— **Felhívás Alsóközönséghez.** A fő ur a takarmányhiány a tenyésztés védelmére tok teletelésének ké segen. Felhívjuk tehát Alsófehérvármegyei G ispáni iroda) sürgősen telek mellett, hány teletelésre elfogadni, hány darab tenyészak adni?

— **Érdekes hatá**

Az utóbbi időben k sztrájk mozgalmaknál kisipari műhelyekbe is hogy például a 2—3. vagy cipész műhely után vonva egy eson elfajulása e szokásnak töleg kamarai kerüle ritkán súlyos kárat ta rosok, a kiket a mu hogy tőlük a darabsza vettek fel, de azért a volt ez ellen az ipart zése, hogy a segéd, szabályszerű fölmond ből, míg az átvett nu bérére kapott előlege térítette; mert eddig esetén nem lehet a t kimondja, hogy azon munkájából jogtalann hatja, kötelessége te feltől még 20 frtig ter heti*. Ez a fölfogás a megóvása mellett me miniszter 22038—190 Arnold szegedi kir. i hogy a sztrájk eset szerződéses kötelesség számra dolgozó és elő ható a 159. §. sztrájk hogy tanoncok nem

— **Uriasán.** A fő Estván uram és hog szeretett beszélni. E a jegyzőt. De csak a tanító megsokalja. — Ejnye, Nagy uram, edes tanító uram, eleget inditványozna, nem fogalmaz sehogy.

SALA

NAGYENYED,

Szamos el

biz

igaz

STEIN S. és Társa

első erdélyrészi kizárólagos gyermekruha üzlete

KOLOZSVÁRT,

Mátyás király-tér 2 sz.

Leányka kabátok 1 évestől 14 évesig 1.50 frttól 16 frtig.

Leányka mosóruhák minden színben 1 évestől 14 évesig 55 krtól 6 frtig.

Kötények 1 évestől 14 évesig 50 krtól 3.50 frtig.

Leányka haringnyák 1 évestől 14 évesig 20 krtól 3.50 frtig.

371

Leányka ingek, szoknyák, nadrágok 1 évestől 14 évesig 40 krtól feljebb.

Szalmakalapok 1 évestől 14 évesig 1.50 krtól 6 frtig.

Keresztelő késlelet 2 frttól 30 frtig.

Fiu kabátok 1 évestől 14 évesig 3 frttól 15 frtig.

Ujszülötteknek kelengye 10 forinttól 150 forintig.

Fiu nadrágos ruhák 1 évestől 14 évesig 2.50-től 12 frtig.

Fiu mosóruhák 1 évestől 14 évesig 1.20 krtól 6 frtig.

Fiu rövid haringnyák 1 évestől 14 évesig 20 krtól 30 krtól.

Fiu ingek 1 évestől 14 évesig 95 krtól 1.25 krtól.

Hord köpenyek és ruhák.

MIEDER-készítés mérték szerint

a legújabb formában és kényelmes viseletű. Vidékre küldök kívánatra árut választás végett.

Vidéki megrendeléseknél elegendő a kor megjelölése. Szives párfogást kér

STEIN S. és TÁRSA.

vasárnapi szüneteléséről szóló 1891. évi XIII. törvény-czikk 3. §-a alapján, a belügyi és földmívelésügyi miniszter urakkal, illetve a horvát-dalmát bán urral egyetértőleg a folyó évi augusztus hó 21-re eső vasárnapra kivételesen megengedem, hogy mindazon ipari munka, mely hivatali elődöm mult évi június hó 13-án 28559. számú rendelete értelmében vasárnapon az alábbi rendelkezéssel megállapított időnél hosszabb időn át nem végezhető, a jelzett egy vasárnapon reggeli 6 órától déli 12 óráig és este 6 óráig tal akadálytalanul végezhető legyen. Budapest, 1904. augusztus hó 3-án. Hieronymi, kereskedelemügyi miniszter.

Jégeső és felhőszakadás. Berve község határában a hónapok után tartó szárazságra f. hó 13-án déli 1 órakor borzasztó sűrű és 30 percnél tovább tartó galambtojás nagyságu jég hullott alá, s utána 1/4 óra hosszat tartó felhőszakadás volt, mi a tavaszi jégeső után újuló szőlőket, gyümölcsfákat és a kevés kukorica termést teljesen elpusztította. Az inség nagy lesz, s az adóhátralék szaporodik.

A minék a község sem árt. Ez a hernyó, mely ismét a legkülönfélébb változatokban s elképzelhetetlen mennyiségben lepi el gyümölcsfáinkat. Boldogabb hazát nem is kereshetnének; itt nem háborgatja őket senki. Kár is volna szegényekért! Hiszen az a mi elvünk: „Éljünk magunk is és hagyjunk másokat is élni!”

Felhívás Alsó-Fehér vármegye gazdasági közönségéhez. A földmívelésügyi m. kir. miniszter úr a takarmányhiány által nagyban veszélyeztetett állattenyésztés védelmére elhatározta, hogy a tenyészállatok teletetésének közvetítésével segít a gazdaközönségen. Felhívjuk tehát vármegyénk gazdáit, hogy az Alsófehérvármegyei Gazdasági Egyesület titkárnál (főispáni iroda) sürgősen jelentessék be, hogy mily feltételek mellett, hány darab tenyészállatot hajlandók teletetésre elfogadni, illetve mily feltételek mellett és hány darab tenyészállataikat szándékoznak teletetésre adni?

Érdekes határozat a sztrájkok ügyében. Az utóbbi időben különös kinövésé jelentkezett a sztrájk mozgalmaknak, amennyiben átsaptak ezek a kisipari műhelyekbe is és valóságos komikum volt nézni, hogy például a 2—3, 5—6 segéddel dolgozó asztalos vagy cipész műhelyekben is kitért a sztrájk, maga után vonva egy csomó hatósági tárgyalást. Különös elfajulása e szokásnak a szegedi iparfelügyelői és illetőleg kamarai kerületben volt tapasztalható és nem ritkán súlyos kárákat tapasztaltak e szokásnak a kisiparosok, a kiket a munkások azzal is megkárosították, hogy tőlük a darabszámra elvállalt munkákra előleget vettek fel, de azért a munkát nem fejezték be. Hiába volt ez ellen az ipartörvény 43. §-ának az a rendelkezése, hogy a segéd, a ki darabszámra fizetetik, még szabályszerű fölmondás esetén sem léphet ki munkából, míg az átvett munkát be nem fejezte és a munka berére kapott előleget le nem dolgozta, vagy meg nem térítette; mert eddig az volt a fölfogás, hogy sztrájk esetén nem lehet a törvény 159. §-át alkalmazni, mely kimondja, hogy „azon segédet vagy gyári munkást, ki munkájából jogtalanul kilép, az iparhatóság visszahozathatja, kötelessége teljesítésére szoríthatja, sőt ezenfelül még 20 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetheti”. Ez a fölfogás a munkaadók méltányos érdekének megóvása mellett megszünt most a kereskedelemügyi miniszter 22038—1904. sz. határozatával, mely Ákos Arnold szegedi kir. iparfelügyelő kérdésére kimondja, hogy a sztrájk esete sem menti föl a munkásokat szerződéses kötelességük teljesítésétől, tehát a darabszámra dolgozó és előleggel bíró munkásokra alkalmazható a 159. §. sztrájk esetén is, továbbá pedig kimondja, hogy tanoncok nem vehetnek részt a sztrájkokban.

Uriasan. A fővárosban szolgált egy ideig Nagy Estván uram és hogy hazakerült a falujába, uriasan szeretett beszélni. Egyszer fuvarba vitte a tanítót és a jegyzőt. De csak bandukolva haladtak előre. Végre a tanító megszokálja a dolgot és rászól Nagy uramra: — Ejnye, Nagy uram, nem lehetnének jobban? — Haj, édes tanító uram, — feleli a fuvaros, a sárga csak eleget indítványozna, de ez a gyehennára való sztrike nem fogalmaz sehogy.

— **A „Zenélő Magyarország”** zongora és hegedű zeneműfolyóirat most megjelent XI. évfolyam 15-dik füzeté a következő szép zeneműújításokat közli: I. Cipollone Alfonso „Mardilena” spányol tánc. II. Halfadon Kjerulf, Albumlap. III. Zsadányi Armond VII. magyar Ábránd — Csak titokban akartalak szeretni, magán hegedűre. IV. Blauke H. „Ariadne” keringő. Ily gazdag tartalommal jelenik meg e minden zenekedvelőnek kiváló fontosságú zeneműfolyóirat minden egyes füzeté, úgy, hogy előfizetői az érdemesebb zeneműveket, melyek az év leforgása alatt megjelennek, — havonta kétszer mindenkör 10—12 oldalon kapják. Előfizetési ára egész évre (24 füzetre) 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre (6 füzetre) 3 korona. Előfizetési a most folyó III. negyedévre, valamint az előző évnegyedekre is a „Zenélő Magyarország” (Klöckner Ede) zeneműkiadó hivatalában, Budapestben, VIII. József-körút 22/24, hol egyuttal minden nyomatásban megjelent zenemű a legolcsóbban megszerezhető.

Szerkesztői üzenet.

Sorostélyi. Szokás ugyan, magunk is hallottuk néha, ilyen megszólításokat használni: édes bogaram, kedves galambom, drága ciciuzsám, kutyusám, mókuskám, verebem, stb. De ez a kedveskedésből, becézgetésből és a legbizalmasabb családi viszonyban levők között. Ilyenkor, valljuk meg, nem is szoktak érte baragudni; s a nyilvánosságban sines semmi köze hozzá. A megszólító egyénisége, érzelme, hangja, a meghittség és bizalom melegege aranyos, szívárványos, varázsos színnel vonja be e megszólítások értelmét. De ilyen benső viszonyban levők közt sem hallottunk az állattanból kölcsönzött ilyen kedveskedő kifejezéseket: tulok, ló, ladjár, szarvasmarha, ökör, lud, tyúk, ruza, gém, szajkó, stb. Még a kérdéses „falusi libát” sem. Ezeket a nyelvzokás bizonyos kicsinylésnek, gúnynak, lenézésnek, vagy éppen gúnyoskodásnak használja. Mi nem tudjuk, mit vártak ezek a derék négy- és kétlábúak, hogy az emberek nem szeretik a hozzájuk való hasonlítását még a legbizalmasabb viszonyban sem; de hát tény az, hogy nem szeretik. Egészen más szempont alá esik az az eset, melyet ön levelében velünk közöl s a melyre nézve véleményünket kérdezi. „Egy fiatal ember — így szól a levél — egy falusi úrnőnek szemébe azt mondotta: „Hiz magá is egy liba”. Az illető úri nő ezért megapprehendált. A fiatal ember azzal mentegetőzik, hogy Enyeden az a szokás, hogy bármely falusi úri leány-nak vagy asszonynak bátran a szemébe lehet mondani, hogy maga egy falusi liba”. Itt — úgy látszik — nem egy család tagjairól, még csak nem is bizalmas ismerősökről van szó, hanem jóformán idegenekről, kikre a jó izlés és udvariasság törvénye kétszeresen kötelező. Ily esetben az idézett kifejezést használni — a mi, talán nem elég divatos, de mindenesetre férfiasabb fölfogásunk szerint — vagy a művelt társas élet hangját nem ismerő ügytelenségnek, vagy tolokodóan sértő bizalmaskodásnak jele, a melyért nem apprehenziót érdemel, mert ennek megértéséhez valamelyes finomság is kell, hanem erélyes rendutasítást. Ha ez a rendutasítás minden hasonló esetben megtörténne, akkor egyes úriak nem feledekezniének meg talán oly könnyen a nők iránt kötelező tiszteletről. Hogy Enyeden ilyen szokás uralkodnék, arról nem tudunk; mi olyan társaságot, a hol ezt szó nélkül elhallgatnák, nem ismerünk. De ha ilyen foku elnézést valami elhanyagolt úrral szemben gyakoroltak volna is valaha: jó érzésű úri ember mindig meg tudja választani, mit lehet és mit s a b a d tennie.

Kiadóhivatali üzenet.

Stein S. és T. Kolozsvár. Változtatott hirdetés jövő számban jön.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagynyedi Könyvnyomda és Papírárugár részvénytársaság

Nyomatott a Nagynyedi Könyvnyomda és Papírárugár részvény társaság könyvnyomdájában

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetés 10 szögig 40 fillér, azon túl minden szó 4 fillér. A hirdetés bélyegdíjmentes. Levélbeli tudakozásra szivesen válaszolunk, ha postabélyeg mellékeljük. Hirdetéseket a kiadóhivatal veszi fel.

Kiadó lakás. Szentkirály-utca 76. sz. alatt 2 szoba, konyhából álló lakás a hozzátartozókkal együtt azonnal kiadó. Értekezni lehet ugyanott Klemm Pál irodájában. 1—*

Leggyorsabb pénzkölcsön.

Tisztviselői kölcsönt kaphatnak

Állami és közigazgatási tisztviselők, katona tisztek, hivatalnokok és nyugdíjasok, 2-től 15 évre, legtöbb esetben kezes nélkül. Minden 1000 korona kölcsön után tőke és kamatban havonta circa kilencz kor. fizetendő. Megkereséseknél közleendő állás, évi törzsfizetés, szolgálati, születési idő és mennyi összegű a mai napig a kiderített nyugdíj igény. Előleges kiadás nem szükséges.

Ugyszintén olcsó kamatu törlesztéses jelzálog kölcsönök gyorsan elintéztetnek.

Minden irányban a legnagyobb diskreczió biztositattik. — Válasza bélyeg melléklendő.

ORSZÁGOS FÖLDHITEL ÉS SZEMÉLY KÖLCSÖN INTÉZET
KÖLOZSVÁRT, Király-utca 16. sz.

20 52

Leggyorsabb pénzkölcsön.

Sz. 7575.—1904. alisp.

Alsó-Fehér vármegye alispánjától.

Árlejtési hirdetmény.

Alsó-Fehér vármegye közigazgatási és árvészéki irodái 1904—5 téli idény fűtésére 200 köbm. kemény száraz tűzfára van szükség, Ezen fa lehet hasáb bükk, bükk és tölgy vegyes, tiszta tölgy, vagy hantott 10 cm. átmérőű vastag, ugynevezett méterfa. Ennek a vármegyeház udvarára ez évi november hó 1-ig leendő beszállításának biztosítása végeti ezennel pályázat hirdettetik.

Pályázni kívánók ezzel felkéretnek ebbeli ajánlatukat ez évi augusztus hó 31-ig lepecsételt levélben hozzám beadni.

A pályázati ajánlat 1 drb koronás bélyeggel látandó el.

Nagynyeden, 1904 augusztus hó 10-én.

Alispán helyett

br. Bánffy Kázmír s. k.
vm. főjegyző.

347 1-3

BALLA BÉLA

már évek óta előnyösen ismert friss hús és finom csememe hentesáru

üzletét megnagyobbítva átalakította, úgy, hogy ott a legmagasabb igények is kielégítést nyernek és ehhez naponta frissen vágott hús és husfélét hiánytalan mérés és előzékeny kiszolgálás mellett bocsátja a n. é. fogyasztó közönség rendelkezésére.

Hús áraim a következők:

- Marhahús 1 kilogramm 72 fillér.
- Borjuhús 1 " 72 "
- Sertéshús 1 " 1-12 "
- Juhhús 1 " 44—48 fill.

Megint elődök részére házhoz szállítok úgy húst, mint hentesárut és nagyobb árkedvezményt nyujtok. Szalonát és zsirt előnyös árák mellett nagyban és kicsinyben tul nagy raktáram miatt igen kedvezményes árák mellett szolgállok.

N. b. pártfogást kérve, kiváló tisztelettel

BALLA BÉLA.

SALAMON GÉZA

czipész

NAGYENYED, Főtér, 25. sz. (Központi vendéglő épület.)

Készít a mai kor igényeinek megfelelő **uri-, női- és gyermek czipőket** a legjobb és legfinomabb anyagból. Ugy helybeli, valamint vidéki megrendeléseket is gyorsan és jutányosan eszközöl: 274 9—104

SALAMON GÉZA czipész.

Czipőkenőcsök raktáron tartatnak! Vevőimnek díjmentes czipőjavítás!

Számos elismerés és bizalom nyilatkozat

igazolja azt, hogy

TÁNGEL JÓZSEF

női, férfi és gyermek divatáru üzletében **NAGYENYEDEN**

Ugyan itt egy ügyes fiu tanulónak felvétetik.

a legszolidabb szabott árák mellett **csakis mindig** a legjobb minőségű áruk lesznek ki- szolgálva,

Szerint... végett... RSA.

GRÓSZ MIKLÓS
 hatóságilag eng. és törv. bejegyzett elhelyező és üzletek
 adás-vételt közvetítő irodája
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 12. szám.
Elhelyezők: szállodai, vendéglői és hávéházi személy-
 zetet leggyorsabban és legpontosabban.
Telefon 494 szám. 122 26
 Sürgőnyezim: Grósz ügynök Kolozsvár.

JOÁNOVICS TESTVÉREK fényképészek
 (ezelőtt KATÓ J.)
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 32. szám.
Elsőrendű műterem.
 Készít nagyításokat, Aquarelleket és
 olajfestményeket a legtekélyesebb kivi-
 telben.
Platin és színes képek,
 Öltözök a n. é. közönség rendelkezésére
 állanak. 29 -104

Alapított 1873. Alapított 1873.
 Ajánlom szabadalmazott 251 16-16
Jéghűtőimet,

 melyek igen takarékos leg-
 medencevel vannak felsze-
 relve. Hentes üzletek, tej-
 elárusítók és privát házak-
 nak igen alkalmas. Raktáron
 áll 30 koronától 400 korig.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
SEEMANN J. Lakatos, tizedes-mérleg, fűvő és hűtő készítő
KOLOZSVÁR, Nagymalom-utca 20 sz.

VAJNA MIKLÓS és TÁRSA
 uri és női divatáruháza NAGYENYEDEN.
 Van szerencsénk a nagybecsült vevő közönség szíves tudomására hozni, hogy üzletünk
 megnagyobbítása alkalmából ki kellett költözködnünk. Addig is, a míg az üzlethelyisé-
 günk készen lesz, egy **kényelmes nagy fasátorba** helyezkedtünk el. Ennélfogva az összes
 nyári ujdonságokat
 mélyen leszállított árban árusítjuk el.
 Szíves pártfogását továbbra is kérve
 illő tisztelettel
VAJNA MIKLÓS és TÁRSA.

Nagyenyedi kiségitő takarékpénztár P-t.
 Alapítke: 300.000 korona.
 Tartalék: 120.000 korona.
Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, ér-
 tékpapírokra, sorsjegyekre, jökíteli pénztintezetek
 részvényeire.
Vásárol és elad értékpapírokat.
Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket ke-
 ves őrzési díj mellett.
Idégen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.
Váltókat az összeg nagysága szerint 5 1/2%, 6, 6 1/2% mellett,
 kereskedelmi váltókat pedig 6% mellett számítol le.
Betéteket kedvező kamattal mellett fogad el.
 Nyitva áll hétköznap d. e. 9-12, d. u. 3-4 óráig. 11 108

AGRÁR TAKARÉKPÉNZTÁR
 RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
 MAROSVÁSÁRHELYT.
 Teljesen befizetett részvénytőke egy millió korona.
 Főközpontok: Nyárádszeredában és Marosludason.
 Jelzálogkölcsönöket nyújt 300 koronától kez-
 dődőleg feleli fektetéshez és kamatot magába
 foglaló részletfizetések ellenében földbirtokra és
 nagyobb vidéki városokban levő házakra a becs-
 erték feléig.
 10-től 65 évig terjedő időre 4 1/2% alapkamat-
 tal. Magasabb kamatu előző kölcsönök conver-
 táltnak. Minden kölcsön a leggyorsabban:
 rendszeren két hét alatt készpénzben folyósítatik.
 Leszámitol 6 hónapi lejáratig terjedő bel- és
 külföldi váltókat és utalványokat a legelőcsőbb
 kamattal mellett.
 Elfogad betéteket könyvecskerekre vagy folyó-
 számlákra és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.
 Előleget ad értékpapírokra és betarolt termé-
 nyekre is.
 Folyó számlai hitelt nyújt betáblázásra és más
 elfogadható biztosítékokra.
 Vásárol és elad értékpapírokat, külföldi pen-
 zeket; bevált szelvényeket és kisorsolt értékpá-
 pírokat; teljesít tőzsdéi megbízásokat és át-
 utalásokat; kiállít utalványokat és hitellevele-
 ket a bel- és külföldre.
 Az intézet képviseli továbbá a legregibb és
 legnagyobb biztosító intézetet a **Triestzi Álla-
 lános Biztosító Társaságot** (Assicurazione Gene-
 rali) és eszközöl tűz-, úveg- és jégkár, betörés
 elleni, továbbá élet- és baleset biztosításokat a
 legelőcsőbb díj mellett. 222 14-52

Első gyulafehérvári
agyag cserépkályha-áru
gyári raktár.
 Van szerencsém tisztelettel értesíteni a helybeli
 és vidéki n. é. közönséget, hogy **Gyulafehérvárt**

CSERÉPKÁLYHÁ-RAKTÁRAMAT
 a mai kor igényeinek megfelelően felszereltem: Rak-
 táron tartom a legújabb készítményű és rendszerű
 cserép Daniel kályhák: a híres. Telek-fele Szlácsi
 kályhagyárból, valamint fűdőlőszoba- és takaréktűz-
 hely-felszereléseket gus választékban.
 Legfőbb törekvésem a n. é. közönség becses ren-
 delményeit pontosan és jutányos árban kiszolgálni.
 A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradtam
 tisztelettel
Dobrowszky Károly,
 cserépkályha-építő
 63 17-25
 2 évi jótállás.

Nyavalyatörés!
 Ki nyavalyatörése, görcs és más ideges állapotba szenved,
 kérjen iratot, ingyen és bérmentve
HATTYU GYÓGYSZERTÁR
 által Majna-Frankfurt. 109 52

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu **Portland-Cementet** ajánl olcsó áron a
Brassói Portland-Cement-gyár
BRASSÓBAN.

65. szám.
UJ!
 Telefon sz
 Van szer
 ebédlő-, háló-
 Asztalos
 gyorsan és pontosan
 A n. érd
SZESZAK
 ko
KOLOZSVÁR
 Alapított 1870-be
Kocsi nagy rak
 Nagy kocsijavító
 technikai gépekké
Mindenne
Videki megkere

 Gyárunk az egye
 részét: kerekes, ko
 személyes vezetésűnk
 legjutányosabbak árba
 jutányos árban.
 Becces pártfogásá
 255 18-50
 Ang
 B
 Készletek
 Naftalín,
 kovarpor
 Féreg l
 ebészeti és bet
 szközők nagyba
Burg
 gyógya
KOLOZS
RÉZÜNTÖDE
 den
 lokon
 linka fő
 szülékeket.
 csapok és cs
 e szakmába vág
 szítést jutányosan
 mindennemű réz
 Vidéki megkeresé
 léseket gyorsan, t
RAPOPORT AD
KOLOZSVAR, Felleg
Gers
 erdélyi márvány,
 Gyártelep és
KOLOZS

UJ! Butorraktár és kárpitos üzlet! UJ!

Telefon szám 259.

SZATHMÁRY JÁNOS

KOLOZSVÁRT, Malom-utca 8.

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy butorraktáramban magyar hazai gyártmányok dús választékban kaphatók; u. m. ebédlő-, háló- és szalonberendezések, irodai felszerelések stb.

Asztalos és kárpitos munkák rajzszerű elkészítését, valamint minden e szakmába tartozó javítás, átalakítás stb. munkálatokat olcsó áron, gyorsan és pontosan eszközölöm. **Videki megbízások és megkeresések gyorsan és pontosan eszközöltnek.**

A n. érd. közönség b. pártfogásáért esdve, maradtam kiváló tisztelettel

250 19-52

Szathmáry János.

SZESZÁK FERENCZ ÉS FIA

kocsigyártók

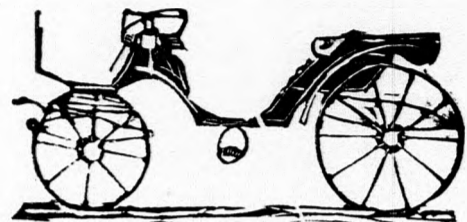
KOLOZSVÁRT, Malom-utca 12 szám.

Alapított 1870-ben.

Árjegyzék ingyen.

Kocsi nagy raktár minden igényt kielégítőleg. Nagy kocsijavító-műhely. Kocsigyártás modern technikai gépekkel felszerelve. — Pontos kiszolgálás. **Mindennemű kocsik raktára.**

Videki megkeresésre azonnal válaszolunk.

Gyárunk az egyedüli Kolozsvárt, a hol a kocsi minden részét: kerekes, kovács, nyerges és fényező munkát személyes vezetésünk alatt előállít és az által vagyunk a legjutányosabbak árban is. Főcélunk a jó, szolid munka jutányos árban.

Becsés pártfogását tisztelettel kérve

Szeszák Ferencz és Fia

255 18-50

kocsigyártók.

Angol és francia illatszerek.

Bel- és külföldi gyógyszerkülönlegességek.

Fertőtlenítő anyagok, padlómaszok.

Gazdasági cikkek, állatgyógyszerek.

Naftalin,

kovarpor,

Féreg irtók.

ebészeti és betegápolási
szközök nagybani raktára.

Burger F.

gyógyszár üzlete
KOLOZSVÁR, Főtér.

REZÖNTÖDE.

Készít szeszgyárak, gőzmalomok és vízművekhez való minden öntvényeket. — Cséplőgépek, lokomobilok javítását eszközli. Pálinka főzésnél szükségeltető kavaró készülékeket. Fürdőkhöz szükségeltető rézcsapok és csavarokat, valamint minden e szakmába vágó sárga réz öntést és készíttést jutányosan elvállal. Továbbá készít mindennemű réz és ágyufém öntést. Videki megkereséseket és megrendeléseket gyorsan, pontosan eszközöl.

RAPOPORT ADOLF rézöntő
KOLOZSVÁR, Fellegvári-ut 6 sz.

REZÖNTÖDE.

ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI

GAZDASÁGIBANK ÉS TAKARÉKPÉNZTÁR R.T.

Alaptőke 200000 kor. **NAGYENYEDEN.** Alaptőke 200000 kor.

Leszámitol 6 hónapi lejáratig terjedő váltókat a legolcsóbb kamattal mellett.

Betáblázás mellett adott kölcsönök után 500 koronán felül 6¹/₂%-ot számít.

Törlesztés kölcsönöket nyújt 500 koronától kezdődőleg már 4¹/₂% alapkamattal 10%-birtokra, a becsérték feléig.

Régibb és magas kamata jelzőköltségeket igen előnyös feltételek mellett konvertál s mindennemű ilyen ügyeket a leggyorsabban bonyolít le.

Vásárol és elad értékpapírokat idegen számlára

Bevált értékpapír szelvényeket és sorozott értékeket.

Betétek után 1904. július 1-től naptól napig 4¹/₂%-ot fizet.

Le akész ruhákkal.

Nem kell többé kész ruhákat venni,

mert a **legszebb öltönyöket** készítem már **18 forinttól** kezdve

valódi angol, bel- és külföldi, ugyiszintén hazai gyártmányú tiszta gyapjú szövetekből.

A miről tisztelt vevőim egy próba rendelés után meggyőződhetnek. Műhelyemben csakis nagyvárosi képzett munkásokat foglalkoztatok és a legkényesebb igényeknek megfelelő munkát állítatok ki, a mennyiben munkásaimnak a legnagyobb árt fizetem a helyi piacon.

Állítom valódiságáról bárki meggyőződést szerezhet, a mennyiben nem árasztom el a tisztelt vevő közönséget **hazug reklámokkal.**

Mesteri szabásért kezeskedem.

GOLDSTEIN MÓR

209 8-52

uri szabó, Főtér 15. (Vár-épület.)

NÉMETHI ISTVÁN

első erdélyi szobrászati műterme

KOLOZSVÁR, Monostori-út 129. (Saját ház)

Van szerencsém b. tudomására hozni, miszerint Monostori-út 129 sz. alatt a mai kor igényeinek teljesen megfeleltető

SZOBRA SZÁZATI MŰTERMET

nyitottam, hol elvállalok minden e szakban létező faragványokat u. m. épületdíszítést gipsz, kő, műkő, terrakotta és csementből.

Belső díszítést új modern kivitelben ebédlők, szalonok, dísztermek vagy bármely szobák mennyezetit baroccc vagy különböző stílusban olcsó árban.

Angol kertekké való csement szoboresorokot, virágvázak talapzatát, szökőkutak stb. melyek a legújabb is ellenállnak. Csement vagy ércbe öntött síremlékek szoboralakban agyag szízek bemutatása mellett.

Bármely sírkövekben alkalmazható legújabb rendszerű karrai fehér márványból vagy más kőből a legszebb kivitelű Realief, Profil avagy Anfassban művészi dombor műveket, melyeket teljesen hűen jel lehet fénykép után mintáz és farag. Videki megrendelésekre azonnali válasz.

Kiváló tisztelettel

Némethi István

268 2-52

szobrász

Kalap, nyakkendő és fehéreneműk.

BERKOVITS BÉLA

női-, férfi-, fiu- és gyermek-ruha, valamint férfi-divat üzlete

Nagyenyed, Főtér 3.

Bátor vagyok a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy bevásárlás-utazásomból haza érkezvén, a tavaszi idényre **sok szép őszi ujdonságokat** bevásároltam.

Különösen bátor vagyok b. figyelmét felhívni **elegáns és divatos** női kabát raktáromra.

Saját szabóműhelyemben

24 órán belül készítek mérték után a legkövetelőbb izlésnek megfelelő **férfi- és gyermek ruhákat.**

Továbbá dús választékban tartok férfi-, fiu- és gyermek kész-ruhákat, valamint elismert legjobb minőségű **női-, férfi- és gyermek-czipők**, valamint kalap, nyakkendő és fehéreneműeket.

Becsés látogatását örömmel várva, s magamat szives pártfogásába ajánlva,

Kiváló tisztelettel

BERKOVITS BÉLA.

427 64-*

Pontos és szolid kiszolgálás.

Gerstenbrein Tamás

erdélyi márvány, svéd gránit, Labrador és Syenit köipari vállalat

KOLOZSVÁRT.

Gyártelep és központ:

Fióktelepek:

KOLOZSVÁRT.

Nagyszeben és Nagyvárad.

Elvállalja a magas építményeknél előforduló összes kőfaragó és kőszobrász munkákat, sírkövek, sírkirítések és kapcsolatosan e szakmába vágó mindennemű munkálatokat.

Gerstenbrein Tamás

képesített kőfaragó mester.

252 19-52

Klaszovitt György
szijgyártó, nyerges, táskás és bőröndös
KOLOZSVÁRT.

Jó és szép munkáért és haladásért többször kitüntetve

Nagy raktár kész hámok és nyergekben, ugyisintén utazótáskák és bőröndök, Plaidzsákok, esernyő és bot-tartók, uti toilette táskák, minden forma és nagyságban, puskatokok, vadásztáskák, gamásni, töltényövek, vadász-székék és minden előforduló bőrárak oszakis saját gyártmányaim óriási választékban.

Téli és nyári lótarok és lóhálók, az egész lóra és külön csak a fejre (legyek ellen).

Minden előforduló bőrárut rendelés szerint rövid idő alatt legutányosabb árban készítek.

Mindenféle takaró és bőrpótló szerkeben nagy raktár.

Póstaal megküldésnek gyorsan és pontosan teljesítek.

18 52

LICHNOVSZKY LIPÓT
KOLOZSVÁRT, Deák Ferencz-utca 31. szám
(volt Belközép-utca.)

Raktáron tartok Majolika, Ó-Német honi (Dániel) kályhákat, ugyisintén

TAKARÉKTŰZHELYEKET,
furdó-káburkolatokat a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelben.

Elvállalok kályhák újra átrakását és takarítását helyben úgy mint vidéken a legszolidabb árban.

A nálam készült munkákért teljes felelősséget vállalok.

Vidéki megkeresésekre azonnal reflektálok.

Megbízásokat azonnal személyesen vagy levélleg eszközölök.

125 26

Erdélyi Ernőné
kárpitós műhelye és butor-raktára
NAGYENYED, Buza-piacz.

Raktár mindennemű hajlított fa- és vas-butorokban, ugyisintén tükrök, képek és mindenféle esztélyezett butorokban. — Javítások gyorsan eszközölnek.

Számos éven át Ióvárosokban és elsőrendű műhelyekben szerzett tapasztalataim által azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a műhelyemben készült

KÁRPITOS BUTOROK

a t. verőimmet minden irányban pontos és szolid kiszolgálással kiellégítik. — Rendeléseket különlegességekben is teljesítik és szakértészem által biztosítom, hogy minden rendelést a legnagyobb pontossággal fogok teljesíteni.

Egy kísérlet által ezen állításomról teljes meggyőződés szereshető, a miért is bátor vagyok kérni, miszerint személyes látogatásával megismerjék, esetleg egy levelezéssel szives értesítést kérve, hogy annak érkezése után én tehessem személyes tiszteletemet.

48 50

Butorok csomagolását olcsón elvállalom

Résztvev kiállításán kitüntetve szép és jó munkáért

Udvari és Társa
kocsigyártó cég

legnagyobb készletet tart **uj kocsikból**, valamint elvállal a szakmába vágó javításokat, kocsik laekirozást, bélelést kívánat szerint Kívánatról árjegyzéket küld.

Használt **kocsit** becsérél

23 61-100

Megrendeléseket készséggel teljesít. Vidéki írásbeli megkeresésekre azonnal válaszol. A n. é. köz nség eddig irántunk tanúsított nagybesszű pártfogását jövőre kérve, mély tisztelettel

UDVARI és Társa
KOLOZSVÁRT, Radák-utca (Zöldfa-vendéglő mellett.)

Pályázat-hirdetés.

A nagyenyedi ev. ref. Bethlen-kollégiumnál, elhalalozás folytán megüresedett,

tégla-cserép-mesteri
állásra pályázat hirdettetik.

Pályázati határidő **1904. augusztus 31.**

Az alkalmazandó cserépmester **1000 korona óvadékat** lesz köteles letenni; egyéb, részletes feltételek a kollégium jószágigazgatósági irodájában megtudhatók.

Nagyenyed, 1904. augusztus 10.

A Bethlen-kollégium
jogügy- és jószágigazgatósága.

344 2-2

Babós és Társai
KOLOZSVÁRT, vaskereskedése Deák Ferencz-u. 25.

Nagy raktár mindennemű hazai gyártmányu vasárakban u. m. **kudsi-ri-rúdvasak, építkezési-vasgerendák, kész falkötővasak, Beocsini cément, Gypsz, Menyész-nád-fonat, Fedél és elszigetelő lemezek, Carbolineum, Kátrány, Koczká alaku kovács szén, Koax és Faszén, Hollandi kenze** és mindennemű **festékárak, Gazdasági gépek és eszközök, gépolaj, gépszij, rézgálicz és Raffia hánsc.**

Telefon 351 sz.

Üzletünkben fizető pénztárgépet állítottunk fel, mely minden készpénz fizetésről szelvényt ad és 50 korona ilyen szelvények visszaadása ellenében 1 koronát térítünk meg.

Gazdasági gépekből árjegyzék díjmentesen küldetük. 9-52

Eladó
4 lőerejű, új, használati engedéllyel bíró **cséplőkészlet,**
olyan, mintegy új.
Cím: **CZOUFAL MIHÁLY** Marosujvár.

Cséplést keresek
4 lőerejű garniturám számára, a gépem kifogástalanul dolgozik, szives megkeresést a jó munka megfizeti.
Cím: **CZOUFAL MIHÁLY** Marosujvár. 336 5-10

A „KÁVÉ KIRÁLY”-hoz.

A ki nagyon jó zamatu s illatu kávét kedvel, az csakis „Király kávét” vegyen, mely a legkiválóbb fajok vegyítéséből áll s egy még eddig nem létezett módszer szerint van pörköltve. Hosszas kísérletezés után sikerült ezt elérnünk s így minden kávéismerő, ki egyszer megízleli, soha más kávét nem fog használni. Ismeretes, hogy a kávé a legérzékenyebb ezikk, melyből a finom zamat s illat azonnal elillan, valamint minden izt s szagot felvesz, miért is ezen kiváló kávét lemezdobozokba csomagoljuk s szállítjuk bármely postaállomásra bérmentve, utánvétellel a következő árban:

1 kgros doboz 4 kor. 80 fill. 2 kgros doboz 9 kor. 4 kgros doboz 17 kor. 20 fill.

Ezen különleges pörkölt kávé kivül ajánljuk a következő nyers fajokat, szinte bérmentve utánvétellel bármely postaállomásra:

1 postacsomag 5 kgr. legűn, Cuba	kor. 13.50
1 " " 5 " " Ceylon	" 12.—
1 " " 5 " " Jamaica	" 11 20

BIRÓ ÉS TÁRSA a „Kávé király”-hoz
BUDAPEST, VI. ker., Teréz-kört. 2. b.

A „KÁVÉ KIRÁLY”-hoz. 279 14-26

NEUMANN M.
Cs. és kir. udvari szállító **KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér.** Szerb kir. udvari szállító.

A tavaszi és nyári idényre
ajánl tavaszi és nyári öltönyöket, átmeneti kabátokat (Double-Ulster, Raglán), tavaszi felsőket (überzieher), Havelok ujjakkal és ujjak nélkül. Gazdasági kabátok szövettel. — Fekete szalon és frak öltönyöket.

Nagy választék fiu-, leány- és gyermek-ruhákból.
Minták és képes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Megrendeléseknél elegendő mértéknek egy régi öltöny beküldése. Gyermekruhák rendelésénél elegendő, ha a gyermek korát, a kívánt szint és árt velem közlik.

38 31-52

67. szám.

Előfizetési feltételek
helyben házhoz hordva vagy postán küldve.
Egész évre
Félévre
Negyedévre

Egyes szám ára

Hirdetések díja
— centiméterenként 6 fill.
dők és gyárosok külön árke-
ben részesülnek.

Nyílt tér sora 40

Meg

Szen

Az első magyar
egész Magyarország
A magyar r. k. eg-
tében, a kormány é-
körül Buda váraban
s erre az ünnepre
évenként az ország
Szentnek tisztelt
nyert meg a kereszt
De István király
mint a meunyi egy-
volt ő a legnagyobb
nelem ismer.

Ő adott a magya
melyek alapjai me-
a magyarságot az a-
nek politika és társ
államférfiu előrelát-
azelőtt rendezett ál-
verni, az általa ad-
viharának s a tört-
baltatásoknak győz-
mot s olyan függé-
melyhez hasonló ne-
Szent Istvánt me-
pitőjakeppen, vallás-
István király ke-
rona az ő legerték
ezer esztendő s dr-
a korona a magya
jelképe. A korona
minden állampolgá-
súnak, hogy aztán
aldással kiragyogja
raly kölcsönös jog-
és esküjének zálog-
emléke; jelen erej
legfőbb biztosíték-
vagyakozása. Kegy-
időben; de különös
emlékappain, szolg-
gyar állam egység-
fényében minel ma-
Sursum corda!

Lukács

Előadott Zalatnan, 1

Hatalmas
Az igaz tiszt
Ugy-e azért
Emlékeztess
Óra, akit ak
Mint gyenge
Hogy aztán
Akkoron súj

És te bes
Hogy csupa
Hogy aki az
Mily nagyon
Lehet valak
Lehetnek sz
De sajnálna
Miként jajge

Nélkülöz
A haldokló